

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรองรับการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน และศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งของเกษตรกร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ เกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนเกษตรกรทั้งหมด 225 คน คือจำนวนเกษตรกรที่ยังเป็นสมาชิกกลุ่ม 90 ราย (40%) และเกษตรกรที่ยกเลิกการเป็นสมาชิกกลุ่มจำนวน 135 ราย (60%) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ (Chi - Square Test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคม (Statistical Package for Social Sciences, SPSS PC⁺)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปี โดยอายุเฉลี่ยประมาณ 44 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.4) มีสถานภาพสมรส พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร่วมปลูกมันฝรั่งครั้งแรกกับบริษัทเอกชน โดยเพื่อนบ้านเป็นผู้แนะนำให้ปลูก และประสบการณ์ในการปลูกมันฝรั่งมาแล้วมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีประสบการณ์โดยเฉลี่ยประมาณ 6 ปี ด้านการปลูกมันฝรั่งส่วนใหญ่เคยปลูกแต่ขณะนี้เลิกปลูกแล้ว เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองคร่าวเรือนละ 1-5 ไร่ โดยมีพื้นที่ถือครองโดยเฉลี่ย 6 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกมันฝรั่ง 3 - 4 ไร่ โดยเฉลี่ยเป็นพื้นที่ปลูก

มันฝรั่ง 4 ไร่เป็นที่อยู่อาศัย 1 - 2 ไร่โดยเฉลี่ยเป็นพื้นที่อยู่อาศัย 1 ไร่ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน เฉลี่ยครัวเรือนละ 4 คนเป็นแรงงานในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 2 คน จากการศึกษาพบว่าในปี 2544 เกษตรกรมีรายได้มากกว่า 60,000 บาท มีรายได้รวมโดยเฉลี่ย 111,961.42 บาท โดยมีรายได้จากการปลูกมันฝรั่งมากกว่า 60,000 บาทมีรายได้จากการปลูกมันฝรั่งโดยเฉลี่ย 68,895.52 บาท การถือครองที่ดินส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตัวเองบางส่วนและเช่าบางส่วนซึ่งเป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ เกษตรกรส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางสังคม รูปแบบการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของภาครัฐบาลได้แก่ การส่งเสริมแบบโดยตรง แบบผ่านกลุ่ม แบบผ่านตัวแทน การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกมันฝรั่ง ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการส่งเสริมและไม่มีแผนการปลูกมันฝรั่งกับภาครัฐในปีถัดไป รูปแบบการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของภาคเอกชนได้แก่ การส่งเสริมแบบโดยตรง แบบผ่านกลุ่ม แบบผ่านตัวแทน การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกมันฝรั่ง ส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริม และไม่มีแผนการปลูกมันฝรั่งกับภาคเอกชนในปีถัดไป เกษตรกรส่วนใหญ่มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อรับการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่ง และเห็นว่า การตั้งกลุ่มแตกต่างกับการปลูกเอง ตัวแทนกลุ่มมีบทบาทมาก และมีความสามารถในการจัดการกลุ่ม

2. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อระบบการส่งเสริมของหน่วยงานราชการและบริษัทเอกชน

ความคิดเห็นในด้านการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของภาครัฐอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.82 และความคิดเห็นในด้านการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของภาคเอกชนอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.06

รูปแบบการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของภาครัฐบาลซึ่งแยกเป็นรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การส่งเสริมแบบส่งเสริมโดยตรง การส่งเสริมแบบผ่านกลุ่มเกษตรกร การส่งเสริมแบบผ่านตัวแทน การสนับสนุนปัจจัยการผลิต หัวพันธุ์ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ปุ๋ยเคมี การสนับสนุนปัจจัยการผลิต สารป้องกันกำจัดโรคและแมลง มีเจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกมันฝรั่ง พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีการส่งเสริม ส่วนรูปแบบการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของภาคเอกชนซึ่งแยกเป็นรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การส่งเสริมแบบส่งเสริมโดยตรง การส่งเสริมแบบผ่านกลุ่มเกษตรกร การส่งเสริมแบบผ่านตัวแทน การสนับสนุนปัจจัยการผลิต หัวพันธุ์ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ปุ๋ยเคมี

มีเจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกมันฝรั่งเช่นกัน พบว่าส่วนใหญ่มีการส่งเสริม เว้นแต่การสนับสนุนปัจจัยการผลิต สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงส่วนใหญ่ไม่มีการส่งเสริม

แผนการปลูกมันฝรั่งในปีถัดไปเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ปลูกมันฝรั่งกับทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งเหตุผลในการเลิกปลูกมันฝรั่งของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง โดยเรียงตามลำดับได้แก่ ประสบปัญหาโรคและแมลง ราคาต่ำ ขายไม่ได้กำไร ต้นทุนสูงไม่มีเงินทุน อายุมากขึ้น พื้นที่ถูกน้ำท่วมซึ่งทำให้ผลผลิตเน่าเสียหาย และขาดแคลนแรงงาน ส่วนเหตุผลในการปลูกมันฝรั่งต่อไปเนื่องจากไม่รู้จะปลูกอะไร สร้างรายได้ให้กับครอบครัว เป็นพืชที่ตนปลูกมานานมีความชำนาญมากกว่า การทำการเกษตรอย่างอื่น ขายราคาดี มีตลาดรับซื้อผลผลิตและอยู่ใกล้พื้นที่ปลูก ตามลำดับ

สำหรับเหตุผลของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งที่คิดว่าไม่แน่ใจว่าปีถัดไปจะปลูกมันฝรั่งหรือไม่ ได้แก่ รอดูผลผลิตในปีนี้ก่อนว่าราคาดีหรือไม่ ต้องดูทุนในปีนี้มีหรือไม่ถ้ามีก็จะปลูกต่อ และถ้ามีพืชชนิดอื่นที่ราคาดีสามารถปลูกแทนได้ก็จะเลิกปลูก ถ้าไม่มีก็ปลูกต่อไป

ด้านการจัดการกลุ่ม เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดตั้งกลุ่มเพื่อรับการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งมีผลดี การตั้งกลุ่มเมื่อเทียบกับการปลูกเองโดยไม่มีกลุ่มแตกต่างกัน เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าตัวแทนกลุ่มมีบทบาทต่อการปลูกมันฝรั่งมากและมีความสามารถในการจัดการกลุ่ม

3. การทดสอบสมมติฐาน

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง กับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม พบว่าจากปัจจัยที่ทำการศึกษาทั้งหมด 15 ปัจจัย มีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งอย่างมีนัยสำคัญ 8 ปัจจัยดังนี้

อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปลูกมันฝรั่ง ลักษณะการถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่ปลูกมันฝรั่ง รูปแบบการได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ รูปแบบการได้รับการส่งเสริมจากภาคเอกชน และความคิดเห็นต่อตัวแทนกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนพื้นที่ถือครอง จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ในครัวเรือน รายได้จากการขายมันฝรั่ง การมีตำแหน่งทางสังคม ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมของภาครัฐ ความคิดเห็นต่อการส่งเสริม

ของภาคเอกชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่แต่อย่างใด

4. ปัญหา และอุปสรรคในการปลูกมันฝรั่ง

ปัญหา และอุปสรรคในการปลูกมันฝรั่งของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งจำนวน 225 คน พบว่า ปัญหาของเกษตรกรคือลักษณะภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลุ่มมักเกิดน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน ทำให้หัวมันฝรั่งเน่าเสีย มีการระบาดของโรคและแมลงอยู่เป็นประจำ เกษตรกรขาดความรู้ด้านการควบคุมกำจัดโรคและแมลงทำให้ผลผลิตเกิดความเสียหายเก็บเกี่ยวได้น้อยทำให้ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน เนื่องจากต้นทุนในการผลิตมันฝรั่งค่อนข้างสูง ราคาผลผลิตไม่แน่นอนราคาผลผลิตจะแตกต่างกันไปตามคุณภาพและขนาดของหัวมันฝรั่ง ตลาดที่รับซื้อผลผลิตมีน้อย

ในการปลูกมันฝรั่งแม้จะมีปัญหา อุปสรรคก็ตาม แต่เกษตรกรบางส่วนยังทำการปลูกมันฝรั่ง เนื่องจากมีแหล่งรับซื้อในท้องถิ่นทำให้สะดวกต่อการขายไม่เสียค่าขนส่งสูง เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการปลูกมานานทำให้มีความชำนาญ และมั่นใจในการเพาะปลูกมากกว่าการเสี่ยงปลูกพืชชนิดอื่นๆ ประกอบกับยังไม่มีหน่วยงานใดลงมาแนะนำพืชชนิดใหม่ให้ทดลองปลูก

5. สาเหตุการเลิกปลูกมันฝรั่งของเกษตรกรในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่เกษตรกรเลิกปลูกมันฝรั่ง เนื่องจากราคาไม่แน่นอน ต้นทุนในการผลิตสูงต้องกู้ยืมเงินมาลงทุน แต่ขายได้ราคาต่ำทำให้ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ขาดแคลนหัวพันธุ์ที่มีคุณภาพซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งลดต้นทุนการผลิตโดยเก็บหัวพันธุ์ไว้เองซึ่งเหลือจากการขาย ทำให้หัวพันธุ์ที่ใช้ไม่มีคุณภาพ ประกอบกับปัญหาด้านโรคและแมลง ปัญหา น้ำท่วมยังทำให้ผลผลิตเสียหายขายไม่ได้ราคา อีกทั้งปัญหาขาดแคลนแรงงานเนื่องจากปัจจุบันลูกหลานเกษตรกรส่วนใหญ่ไปเรียนหนังสือ ซึ่งส่วนใหญ่เรียนจบก็ไม่ได้กลับไปทำการเกษตร ประกอบกับเกษตรกรอายุมากขึ้นจึงเลิกปลูกมันฝรั่ง

อภิปรายผล

จากการตั้งสมมติฐานว่าลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้านอื่นๆ ซึ่งประกอบไปด้วย อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปลูกมันฝรั่ง ลักษณะการถือครองพื้นที่ ขนาดพื้นที่การถือครอง ขนาดการปลูกพื้นที่มันฝรั่ง จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ในครัวเรือน รายได้จากการปลูกมันฝรั่ง การมีตำแหน่งทางสังคม รูปแบบการส่ง

เสริมจากภาครัฐ รูปแบบการส่งเสริมจากภาคเอกชน ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมของภาครัฐ ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมของภาคเอกชน และความคิดเห็นต่อตัวแทนกลุ่มมีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปลูกมันฝรั่ง ลักษณะการถือครองที่ดิน ขนาดพื้นที่ปลูกมันฝรั่ง รูปแบบการได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ รูปแบบการได้รับการส่งเสริมจากภาคเอกชน และความคิดเห็นต่อตัวแทนกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ขนาดพื้นที่การถือครอง จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้ในครัวเรือน รายได้จากการขายมันฝรั่ง การมีตำแหน่งทางสังคม ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมของทางภาครัฐ และความคิดเห็นต่อการส่งเสริมของทางภาคเอกชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งแต่อย่างใด ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1. จากการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งพบว่า

1.1 อายุ มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งเป็นผู้ที่มีอายุน้อยกว่าสมาชิกกลุ่มผู้เลิกปลูกมันฝรั่ง อาจเนื่องมาจาก การมีอายุเพิ่มมากขึ้นสุขภาพร่างกายเริ่มอ่อนแอ ทำให้ไม่สามารถดูแลการผลิตมันฝรั่งได้อย่างเต็มที่ประกอบกับการจ้างแรงงานในปัจจุบันมีราคาสูง ทำให้ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน เกษตรกรจึงตัดสินใจเลิกปลูก ซึ่งขัดแย้งกับ ละไมพร (2541) ที่ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้มุ้งตาข่ายในการป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชผักของเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้มุ้งตาข่ายในการป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชผักของเกษตรกร

1.2 ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าสมาชิกกลุ่มผู้เลิกปลูกมันฝรั่ง อาจเนื่องมาจาก ผู้ที่มีระดับการศึกษาดำกว่าหรือเทียบเท่าประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ปลูกมันฝรั่งมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกลุ่ม จึงมีความรู้ในด้านการตลาด การวางแผนน้อย และด้านเทคโนโลยีในการผลิตไม่ทันสมัย ทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพ ไม่ตรงกับความต้องการของตลาด ขายไม่ได้ราคา ประกอบกับอายุที่เพิ่มมากขึ้นทำให้ตัดสินใจเลิกปลูก ซึ่งขัดแย้งกับ อภิวัฒน์ (2546) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลัง

ของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งพบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร

1.3 ประสิทธิภาพในการปลูกมันฝรั่ง มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่ง เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพในการปลูกมันฝรั่งน้อยกว่าสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่ง อาจเนื่องมาจาก การปลูกมันฝรั่งเป็นอาชีพที่ทำมานานเกษตรกรรุ่นเก่าๆอายุมากขึ้นทำให้เลิกปลูก ส่วนเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ยังคงแข็งแรง และยังคงเห็นว่าอาชีพการปลูกมันฝรั่งยังคงเป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวจึงยังคงปลูกต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ อภิวัฒน์ (2546) ที่ทำการศึกษารื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งพบว่า ประสิทธิภาพในการปลูกมันสำปะหลังมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร

1.4 ลักษณะการถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งเป็นผู้ที่มีที่ดินเป็นของตัวเองและเช่าบางส่วน สำหรับสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งเป็นผู้ที่มีที่ดินเป็นของตนเอง อาจเนื่องมาจาก ที่ดินที่มีอยู่ซึ่งเป็นของตนเองอาจมีน้อยไม่คุ้มค่ากับการลงทุนในการปลูกมันฝรั่ง ซึ่งถ้าเช่าที่ดินทำการปลูกก็จะยิ่งทำให้ต้นทุนสูงมากยิ่งขึ้น ซึ่งขัดแย้งกับ อภิวัฒน์ (2546) ที่ทำการศึกษารื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งพบว่า สภาพการถือครองที่ดินไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร

1.5 ขนาดพื้นที่การปลูกมันฝรั่ง มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งเป็นผู้ที่มีพื้นที่ในการปลูกมันฝรั่งมากกว่าสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งอาจเนื่องมาจาก พื้นที่อาจไม่เพียงพอสำหรับปลูกมันฝรั่งเนื่องจากแบ่งพื้นที่ไปทำการเกษตรอื่นๆที่สามารถทำรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง ทำให้พื้นที่ที่เหลืออยู่ไม่คุ้มค่าสำหรับการลงทุนปลูกมันฝรั่ง ซึ่งสอดคล้องกับ อภิวัฒน์ (2546) ที่ทำการศึกษารื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งพบว่า ขนาดพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลังมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร

1.6 รูปแบบการได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งไม่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ ส่วนสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งเป็นผู้ที่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ

อาจเนื่องมาจาก ภาครัฐให้การส่งเสริมในช่วงเริ่มแรกที่ทำกรก่อตั้งกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่ง ไม่ได้มีเจ้าหน้าที่คอยติดตามเอาใจใส่ต่อสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งกับภาครัฐเท่าที่ควร ไม่ได้เข้ามาติดตามถึงปัญหา และอุปสรรคในการปลูกอย่างต่อเนื่องจึงทำให้เกษตรกรเลิกปลูกมันฝรั่งกับภาครัฐ ซึ่งขัดแย้งกับ อภิวัฒน์ (2546) ที่ทำการศึกษารื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งพบว่า การได้รับการสนับสนุนการปลูกมันสำปะหลังจากภาครัฐไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร

1.7 รูปแบบการได้รับการส่งเสริมจากภาคเอกชน มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งเป็นผู้ได้รับการส่งเสริมจากภาคเอกชน ส่วนสมาชิกกลุ่มผู้เลิกปลูกมันฝรั่งเป็นผู้ไม่ได้รับการส่งเสริมจากภาคเอกชน อาจเนื่องมาจาก สมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งได้รับการส่งเสริมจากภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง มีการส่งข้อมูลข่าวสารและแนะนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย คอยติดตามถึงปัญหาอุปสรรคในการเพาะปลูก ทำให้สมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมีความมั่นใจและพร้อมที่จะทำการลงทุนกับภาคเอกชน ซึ่งขัดแย้งกับ อภิวัฒน์ (2546) ที่ทำการศึกษารื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งพบว่า การได้รับการสนับสนุนการปลูกมันสำปะหลังจากภาครัฐไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกร

1.8 ความคิดเห็นต่อตัวแทนกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ กลุ่มสมาชิกผู้ปลูกมันฝรั่งเป็นผู้ที่มีความคิดเห็นต่อตัวแทนกลุ่มว่ามีบทบาทต่อการปลูกมันฝรั่งมากกว่ากลุ่มสมาชิกผู้เลิกปลูกมันฝรั่ง อาจเนื่องมาจาก ตัวแทนกลุ่มคอยติดตามส่งข่าวสารใหม่ๆ ติดตามวางแผนแก้ไขปัญหา คอยดูแลกระบวนการผลิตอย่างต่อเนื่อง ทำให้สมาชิกกลุ่มยังคงทำการเพาะปลูกมันฝรั่งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ละไมพร (2541) ที่ทำการศึกษารื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้มุ้งตาข่ายในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชผักของเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่า การยอมรับในเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้มุ้งตาข่ายในการป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชผักของเกษตรกร

1.9 ขนาดพื้นที่การถือครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง อาจเนื่องมาจาก การที่เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองมากหรือน้อยเกษตรกรอาจจะไม่ทำการปลูกมันฝรั่งเพราะเกษตรกรทำการปลูกพืชชนิดอื่นอยู่ก่อนแล้ว หรือหากเกษตรกรผู้สนใจแต่มีพื้นที่ถือครองน้อยก็สามารถที่จะเช่าพื้นที่เพื่อทำการเพาะปลูกได้ ดังนั้นขนาดพื้นที่การถือครองจึงไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง

1.10 จำนวนแรงงานในครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง อาจเนื่องมาจาก ส่วนใหญ่แรงงานในครัวเรือนที่เป็นหลักในการทำการเกษตรมักจะมีเพียง 2 คนเพราะปัจจุบันลูกหลานของเกษตรกรส่วนใหญ่ไปเรียนหนังสือ ซึ่งส่วนใหญ่พอเรียนจบก็หางานอื่นๆทำไม่สนใจที่จะประกอบอาชีพด้านการเกษตร จึงทำให้จำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง

1.11 รายได้ในครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง อาจเนื่องมาจาก เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ในครัวเรือนต่อปีอยู่ในระดับที่ดี ทำให้รายได้ไม่มีผลต่อการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง

1.12 รายได้จากการขายมันฝรั่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง ดังเช่นที่ได้กล่าวมาแล้วว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในระดับที่ดี และส่วนของรายได้นั้นมาจากการเพาะปลูกพืชชนิดอื่นๆด้วยไม่ใช่แต่เพียงการปลูกมันฝรั่ง จึงทำให้รายได้จากการขายมันฝรั่งไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง

1.13 การมีตำแหน่งทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง อาจเนื่องมาจากการปลูกมันฝรั่งเกษตรกรทุกคนสามารถที่จะปลูกได้เหมือนกันทุกคน จึงมีสิทธิ์ที่จะเข้าร่วมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งได้เหมือนกัน โดยไม่จำเป็นจะต้องมีตำแหน่งทางสังคมแต่อย่างใด ทำให้การมีตำแหน่งทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง

1.14 ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมของทางภาครัฐ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง อาจเนื่องมาจาก ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการส่งเสริมของทางภาครัฐนั้นเป็นความคิดเห็นที่มีต่อตัวองค์กรโดยรวม ซึ่งมีอยู่หลายๆด้าน แต่ถ้าเจาะจงในบางด้านแล้ว อาทิเช่น ตัวแทนกลุ่มของภาครัฐซึ่งจะมีผลต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง ถ้ามองในภาพรวมแล้วเกษตรกรไม่ค่อยได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ แต่ยังมีเกษตรกรเข้าร่วมเป็นสมาชิก กลุ่มกับภาครัฐ ดังนั้นความคิดเห็นต่อการส่งเสริมของทางภาครัฐไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง

1.15 ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมของทางภาคเอกชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง ดังเช่นที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการส่งเสริมมีอยู่หลายๆด้าน ถึงแม้เกษตรกรต่อการส่งเสริมทางด้านบวกแต่เกษตรกร ไม่ได้ตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มเลย ยังต้องดูปัจจัยที่

เกี่ยวข้องกับด้านอื่นๆประกอบด้วย ดังนั้นความคิดเห็นต่อการส่งเสริมของทางภาคเอกชนจึงไม่มีผลต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งของเกษตรกร

2. จากการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อระบบการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนพบว่า

2.1 ความคิดเห็นด้านการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของภาครัฐ

จากการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นในด้านการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของรัฐอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.82) โดยพิจารณาแยกเป็นประเด็นต่างๆพบว่า

- บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต่อการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งมีบทบาทมาก เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 56.0 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 40.0 เห็นด้วย และร้อยละ 4.0 ไม่แน่ใจ
- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีพอเพียงต่อสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่ง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 64.4 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 24.5 เห็นด้วย และร้อยละ 11.1 ไม่แน่ใจ
- การจ่ายเงินค่าผลผลิต มีความพอใจในราคาประกันการรับซื้อผลผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 79.1 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 13.8 เห็นด้วย และร้อยละ 7.1 ไม่แน่ใจ
- การจ่ายเงินค่าผลผลิต ระยะเวลาในการจ่ายเงินค่าผลผลิตเป็นที่พอใจ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 56.0 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 39.6 เห็นด้วย และร้อยละ 4.4 ไม่แน่ใจ
- การจ่ายเงินค่าผลผลิต ผลตอบแทนจากการรับการส่งเสริมปลูกมันฝรั่งคุ้มทุน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 70.1 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 21.3 เห็นด้วย และร้อยละ 8.0 ไม่แน่ใจ
- ดันทุนในการปลูกมันฝรั่งมีต้นทุนสูง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 88.9 เห็นด้วย ร้อยละ 9.3 ไม่เห็นด้วย และร้อยละ 1.8 ไม่แน่ใจ

2.2 ความเห็นในด้านการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของภาคเอกชน

จากการวิเคราะห์พบว่า ความคิดเห็นในด้านการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งของภาคเอกชนอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.0) โดยพิจารณาแยกเป็นประเด็นต่างๆพบว่า

- บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต่อการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งมีบทบาทมาก เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 69.3 เห็นด้วย ร้อยละ 26.3 ไม่เห็นด้วย และร้อยละ 4.4 ไม่แน่ใจ
- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีพอเพียงต่อสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่ง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 47.5 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 38.7 เห็นด้วย และร้อยละ 13.8 ไม่แน่ใจ

- การจ่ายเงินค่าผลผลิต มีความพอใจในราคาประกันการรับซื้อผลผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 72.4 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 17.8 เห็นด้วย และร้อยละ 9.8 ไม่แน่ใจ
- การจ่ายเงินค่าผลผลิต ระยะเวลาในการจ่ายเงินค่าผลผลิตเป็นที่พอใจ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 49.8 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 44.4 เห็นด้วย และร้อยละ 5.8 ไม่แน่ใจ
- การจ่ายเงินค่าผลผลิต ผลตอบแทนจากการรับการส่งเสริมปลูกมันฝรั่งคุ้มทุน เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 55.1 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 34.2 เห็นด้วย และร้อยละ 10.7 ไม่แน่ใจ
- ต้นทุนในการปลูกมันฝรั่งมีต้นทุนสูง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 85.3 เห็นด้วย ร้อยละ 13.8 ไม่เห็นด้วย และร้อยละ 0.8 ไม่แน่ใจ

3. จากการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะพบว่า

เกษตรกรทั้งหมดประสบปัญหาเรื่องโรคและแมลงระบาด ร้อยละ 100 รองลงมาประสบปัญหาเรื่องของการขาดความรู้ในการควบคุมกำจัดโรคและแมลง ร้อยละ 88.0 ต้นทุนการผลิตสูง ร้อยละ 65.78 ราคาไม่แน่นอน ร้อยละ 22.22 ลักษณะภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวย ร้อยละ 6.67 และร้อยละ 4.44 ประสบปัญหาเรื่องการตลาด

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะข้อคิดเห็น เพื่อประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนอาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ระบุว่าไม่เคยได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปดูแล ให้คำปรึกษา รวมถึงการให้การสนับสนุนเกษตรกรทั้งทางด้านปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง ด้านของการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ด้านหัวพันธุ์มันฝรั่ง ปุ๋ยเคมี สารป้องกันกำจัดโรคและแมลง ด้านการรับซื้อ รวมถึงด้านการประกันราคาผลผลิต เพื่อให้เกษตรกรมีความพร้อมและความมั่นใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เนื่องจากปัจจัยสำคัญในการลงทุนของเกษตรกร ซึ่งผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐและภาคเอกชนมีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชน ควรเพิ่มทุนประสบการณ์ให้แก่เกษตรกร โดยอาจจัดให้มีการอบรมอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการจัดเจ้าหน้าที่เข้าไปแนะนำเกี่ยวกับการผลิตมันฝรั่ง ช่วยวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการช่วยเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการปลูกมันฝรั่งน้อยให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น เพราะประสบการณ์ในการปลูกมันฝรั่งเป็นอีกปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง
3. ด้านการปลูกมันฝรั่งของเกษตรกร ควรส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปแนะนำเทคนิคการป้องกันกำจัดโรคและแมลง รวมทั้งเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหาพันธุ์มันฝรั่งที่เหมาะสม ให้ผลผลิตต่อไร่สูงทนต่อโรคและแมลง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ระบุถึงปัญหาในการปลูกมันฝรั่งว่า ขาดแคลนพันธุ์ที่มีคุณภาพเนื่องจากพันธุ์ที่ปลูกกันอยู่ในปัจจุบันไม่ทนต่อโรคและแมลง ซึ่งให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ผลผลิตหัวมันฝรั่งที่ได้มีขนาดเล็กทำให้ขายไม่ได้ราคาไม่คุ้มค่ากับการลงทุน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวิจัยคัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสม เพื่อนำไปส่งเสริมให้แก่เกษตรกรผู้ปลูก และมีการขยายปริมาณของพันธุ์ที่มีคุณภาพในปัจจุบันให้เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร เพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนพันธุ์ที่มีคุณภาพในฤดูกาลผลิต
5. ปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการตลาด ราคาและเงื่อนไขในเบื้องต้นของการปลูกมันฝรั่งในระดับหนึ่ง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น โดยจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการวางแผนการผลิตและการตลาด เพื่อเป็นแนวทางให้เกษตรกรได้รู้จักการวางแผนการผลิตและการตลาด เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ขายได้ราคาสูงและตรงตามความต้องการของผู้รับซื้อ
6. จากผลการศึกษาพบว่า ตัวแทนกลุ่มเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง ดังนั้นหน่วยงานที่จะทำการส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาสนใจและปลูกมันฝรั่งให้มากขึ้น ควรจะจัดหาตัวแทนกลุ่มที่มีความรู้ความสามารถในด้านการแก้ไขปัญหา และด้านการแก้ไขปัญหา การวางแผนการผลิตมันฝรั่ง ควรเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบคอยดูแลเอาใจใส่ต่อสมาชิกภายในกลุ่ม
7. เห็นได้ว่าผู้ที่ยังคงปลูกมันฝรั่งส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาที่สูงกว่าผู้ที่เลิกปลูก ดังนั้นสมควรอย่างยิ่งที่จะทำการส่งเสริมเทคโนโลยี และวิทยาการใหม่ๆ ให้แก่กลุ่มสมาชิกผู้ปลูก

มันฝรั่ง เนื่องจากจะสามารถเรียนรู้ได้เร็วและสามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับการปลูกมันฝรั่งให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

8. สมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งในปัจจุบันจะมีอายุน้อยกว่าผู้ที่เลิกปลูก ดังนั้นหน่วยงานทั้งทางภาครัฐและเอกชน หากต้องการที่จะส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งควรลงไปส่งเสริมในกลุ่มเกษตรกรที่มีอายุน้อย เนื่องจากเกษตรกรที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะยอมรับสิ่งใหม่ๆ ได้ดีกว่าเกษตรกรรุ่นเก่าๆ

9. กลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งในปัจจุบันเป็นผู้ที่ปลูกในที่ดินของตนเองและเช่าบางส่วน เนื่องจากถ้าปลูกในที่ดินเช่าที่มีอยู่จะไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหากต้องการที่จะให้เกษตรกรหันมาปลูกมันฝรั่งเพิ่มมากขึ้น ควรจะมีพื้นที่สำหรับให้เกษตรกรเช่าในราคาถูก หรืออาจจะหาช่องทางในการลดต้นทุนการผลิตและวางแผนการผลิต ให้สามารถใช้ที่ดินที่มีอยู่อย่างจำกัดให้สามารถปลูกมันฝรั่งและได้ผลผลิตที่คุ้มค่ากับการลงทุน หรืออาจจะจัดทำการส่งเสริมกับกลุ่มเกษตรกรที่มีพื้นที่ในการเพาะปลูกเพียงพอที่จะสามารถปลูกมันฝรั่งได้อย่างคุ้มทุน

10. จากผลการศึกษาเห็นได้ว่า กลุ่มผู้ปลูกมันฝรั่งในปัจจุบันจะมีประสบการณ์ในการปลูกมันฝรั่งน้อยกว่ากลุ่มผู้เลิกปลูก แสดงให้เห็นได้ว่าเกษตรกรรุ่นใหม่ยังคงให้ความสนใจในการปลูกมันฝรั่ง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องการจะส่งเสริมการปลูกมันฝรั่งควรจะให้ข้อมูลอย่างครอบคลุมทั้งเกษตรกรรุ่นใหม่และรุ่นเก่า

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จึงขอเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาถึงประสิทธิภาพในการผลิตมันฝรั่งในด้านของผลผลิตต่อไร่ ราคาดมันฝรั่ง รวมทั้งต้นทุนการผลิต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม เพื่อจูงใจให้เกษตรกรเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มของผู้ปลูกมันฝรั่งมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งในพื้นที่อื่นๆ เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงรูปแบบวิธีการส่งเสริมต่อไป รวมถึงจะได้รับทราบปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งในพื้นที่อื่นๆ เพื่อที่จะหาแนวทางการแก้ไขต่อไป

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการผลิต รวมถึงเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการปลูกมันฝรั่งให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูง ขายได้ราคาดี เพราะปัจจัยทั้งสองมีผลต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม

ของเกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่ง อีกทั้งยังสามารถนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรมีการผลิตที่เป็นกระบวนการ และใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved